

Брюксел, 10.4.2019 г.  
COM(2019) 195 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,  
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА,  
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ, КОМИТЕТА  
НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА**

**Мерки в отговор на въздействието на оттегляне на Обединеното кралство от  
Съюза без споразумение: координиран подход на Съюза**

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,  
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА  
БАНКА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ,  
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА  
БАНКА**

**Мерки в отговор на въздействието на оттегляне на Обединеното кралство от  
Съюза без споразумение: координиран подход на Съюза**

**1. ВЪВЕДЕНИЕ**

На 29 март 2017 г. Обединеното кралство внесе уведомление за намерението си да се оттегли от Съюза. Комисията продължава да е на мнение, че е най-добре Обединеното кралство да се оттегли от Съюза организирано въз основа на Споразумението за оттегляне, за което правителството на Обединеното кралство даде своето съгласие и което Европейският съвет (член 50) подкрепи на 25 ноември 2018 г. Тя продължава да съсредоточава усилията си върху постигането на тази цел. Факт е обаче, че два дни преди отложената от Европейския съвет<sup>1</sup> дата на оттегляне — 12 април 2019 г., вероятността от неорганизирано оттегляне нарасна значително. Целта на настоящото съобщение е да се направи преглед на интензивните подготвителни действия за този сценарий, по които започна да се работи от 2017 г.

Комисията многократно е насочвала вниманието на всички заинтересовани страни — включително в трите съобщения относно готовността за оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС от 19 юли 2018 г.<sup>2</sup>, 13 ноември 2018 г.<sup>3</sup> и 19 декември 2018 г.<sup>4</sup> — към факта, че реализирането на сценарий на оттегляне без споразумение ще породи значителни смущения. Тази оценка не се е променила. При реализирането на сценарий на оттегляне без споразумение няма да е възможно да се възпроизведе организиранят преход, предвиден в Споразумението за оттегляне.

Поради това институциите на ЕС, администрациите на държавите членки на всички равнища и всички заинтересовани страни работиха съвместно, за да смекчат последиците от сценарий на оттегляне без споразумение. Днес, благодарение на това общо усилие, ЕС е подготвен за неорганизирано оттегляне.

Извънредните мерки, които бяха приети на европейско и национално равнище, се основават на общите принципи, изложени в Съобщението от 13 ноември 2018 г. Те не възпроизвеждат ползите от членството в Съюза, нито условията на какъвто и да е преходен период, както е предвидено в Споразумението за оттегляне. Те са временни и бяха приети едностранно от Европейския съюз в негов интерес. Те са изцяло съобразени с разделението на компетенциите, предвидено в Договорите, както и с принципа на субсидиарност.

---

<sup>1</sup> Решение 2019/476 на Европейския съвет, взето в съгласие с Обединеното кралство, от 22 март 2019 г. за продължаване на срока по член 50, параграф 3 от ДЕС (ОВ L 80I, 22.3.2019 г., стр. 1).

<sup>2</sup> COM(2018) 556.

<sup>3</sup> COM(2018) 880.

<sup>4</sup> COM(2018) 890.

При реализирането на сценарий на оттегляне без споразумение тези временни извънредни мерки предоставят на Обединеното кралство възможност да предприеме действия по отношение на трите основни въпроса, свързани с отделянето, които са предварително условие за провеждането на дискусии относно бъдещите действия с Обединеното кралство. Както заяви председателят Юнкер пред Европейския парламент на 3 април 2019 г.<sup>5</sup>, тези въпроси са: i) необходимостта от зачитане и защита на правата на гражданите на ЕС-27 и на гражданите на Обединеното кралство, упражнили правото си на свободно движение преди оттеглянето, ii) необходимостта Обединеното кралство да изпълни финансовите си ангажименти, поети от него като държава членка, и iii) необходимостта от намиране на решение за запазване на мира на остров Ирландия и на целостта на вътрешния пазар. Обединеното кралство трябва да спазва изцяло буквата и духа на Споразумението от Разпети петък.

## **2. ПОДГОТВИТЕЛНИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ИЗВЪНРЕДНИ СИТУАЦИИ СА ПРИКЛЮЧЕНИ**

Подготовката за оттеглянето на Обединеното кралство бе съвместно усилие, положено от институциите и органите на ЕС, от националните, регионалните и местните органи и от икономическите оператори. Всички тези участници бяха призовани да поемат своите отговорности, за да се подготвят за оттегляне без споразумение и да се смекчат най-тежките последици от него.

От декември 2017 г. институциите и органите на ЕС и държавите — членки на ЕС-27, се подготвят активно за сценарий на оттегляне без споразумение. Освен трите съобщения, които осигуряват политически насоки относно подхода, който трябва да се следва, Комисията публикува 92 известия<sup>6</sup>, за да помогне на заинтересованите страни и на органите да се подготвят. Тя внесе също така 19 законодателни предложения, 18 от които бяха приети и ще се прилагат от датата на оттегляне, и едно законодателно предложение — относно бюджета на ЕС за 2019 г. — което ще се прилага с обратна сила от датата на оттегляне, след като работата по него приключи<sup>7</sup>. Комисията прие също 45 незаконодателни акта в редица области на политиката<sup>8</sup>.

Комисията проведе подробни технически дискусии с държавите — членки на ЕС-27, както по общи въпроси, свързани с работата за готовност и извънредни ситуации, така и по специфични въпроси в секторен, правен и административен аспект. Представители на Комисията посетиха столиците на всички държави — членки на ЕС-27, за да дадат разяснения относно предприетите от нея действия за готовност и извънредни ситуации, както и да обсъдят планове за готовност и за действие при извънредни ситуации, изготвени на национално равнище. Посещенията показаха, че държавите членки са много добре подготвени за всички сценарии.

---

<sup>5</sup> Изявление на председателя Юнкер относно оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз, направено на пленарното заседание на Европейския парламент в Брюксел на 3 април 2019 г., [http://europa.eu/rapid/press-release\\_SPEECH-19-1970\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-19-1970_en.htm).

<sup>6</sup> [https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice\\_bg](https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_bg).

<sup>7</sup> Очаква се Европейският парламент да даде одобрението си за предложението на пленарното си заседание, което започва на 15 април 2019 г.

<sup>8</sup> В процес на приемане са 19 допълнителни незаконодателни акта, като този процес зависи от приноса на Обединеното кралство и други външни участници.

Ключовите области, в които бяха необходими извънредни действия, са правата на гражданите (социална сигурност, права на пребиваване и пътуване), транспортът (основна свързаност и безопасност), полицейското и съдебното сътрудничество, управлението на новите външни граници на Съюза с Обединеното кралство, рибарството и бюджетът на Съюза. Съюзът и държавите членки приеха мерки и в други избрани области.

Що се отнася до гражданите, държавите членки осигуряват непрекъснати (временни или постоянни) права на пребиваване за гражданите на Обединеното кралство, които пребивават в ЕС към момента на оттеглянето, вдъхновени от щедрия подход, препоръчан от Комисията<sup>9</sup>.

Социалноосигурителните права на гражданите по отношение на Обединеното кралство преди оттеглянето са защитени. Регламентът за извънредни мерки ще гарантира, че за обхванатите от него лица, независимо от тяхната националност, ще се спазват принципите на равно третиране, приравняване и сумиране на факти или настъпили събития и на периодите на пребиваване, осигуряване или работа, приключили преди оттеглянето<sup>10</sup>. Държавите членки изпълняват и мерки на национално равнище за гарантиране на защитата на социалноосигурителните права на тези граждани след оттеглянето.

Съюзът също така се съгласи гражданите на Обединеното кралство да не се нуждаят от виза, когато пътуват до ЕС за краткосрочен престой от 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни — с цел бизнес и туризъм — при условие че Обединеното кралство предостави същото третиране за всички граждани на ЕС-27<sup>11</sup>.

Приети са също така регламенти за извънредни мерки с цел поддържане на най-необходимите транспортни връзки за основните видове транспорт: въздушен<sup>12</sup>, железопътен<sup>13</sup> и автомобилен транспорт както за пътници, така и за товари<sup>14</sup>.

---

<sup>9</sup> Списък с правата на пребиваване, предоставени на гражданите на Обединеното кралство в държавите от ЕС, може да бъде намерен на уебсайта на Комисията на адрес: [https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states\\_en](https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en).

<sup>10</sup> Регламент (ЕС) 2019/500 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. за определяне на извънредни мерки в областта на координацията на системите за социална сигурност след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 35).

<sup>11</sup> Изменение на Регламент (ЕС) 2018/1806 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване. То ще бъде официално прието през идните дни.

<sup>12</sup> Регламент (ЕС) 2019/494 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. относно някои аспекти на авиационната безопасност с оглед на оттеглянето на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 11) и Регламент (ЕС) 2019/502 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. относно общи правила за осигуряването на основни въздушни връзки предвид оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 49).

<sup>13</sup> Регламент (ЕС) 2019/503 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. относно някои аспекти на железопътната безопасност и свързаност във връзка с оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 60).

<sup>14</sup> Регламент (ЕС) 2019/501 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. относно общите правила за гарантиране на основна свързаност на товарния и пътническия автомобилен

След оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза полицейското и съдебното сътрудничество ще се осъществява въз основа на многостранни международни конвенции, а не въз основа на правото на ЕС. Институциите на ЕС и неговите държави членки определиха съвместно подходящите инструменти, които могат да бъдат използвани в този контекст. Държавите членки положили значителни усилия, за да гарантират, че тези инструменти ще могат да започнат да функционират до датата на оттегляне.

Държавите членки работиха в тясно сътрудничество с институциите на ЕС, за да направят необходимото целостта на вътрешния пазар да бъде запазена, като осигуриха подходяща инфраструктура и ресурси за извършване на митнически формалности и проверки, както и на санитарен и фитосанитарен контрол на стоките на границата.

Във финансовия сектор бяха сметени за необходими само ограничен брой мерки на ЕС, имащи за цел да се сведат до минимум рисковете за финансовата стабилност в Европейския съюз. Това решение бе основано на съвместен анализ на рисковете, породени от реализирането на сценарий на оттегляне без споразумение, извършен от Комисията, Европейската централна банка, Единния съвет за преструктуриране и Европейските надзорни органи, както и на анализа на съвместна техническа група между Европейската централна банка и Английската централна банка.

Що се отнася до риболовните дейности предприетите мерки ще позволят непрекъснат реципрочен достъп на корабите на Съюза и на Обединеното кралство до съответните им териториални води през цялата 2019 г.<sup>15</sup>, ако Обединеното кралство предостави достъп на корабите на Съюза и спазва Регламента относно възможностите за риболов за 2019 г.<sup>16</sup> Ако това не стане, за рибарите от ЕС ще бъде осигурена финансова подкрепа в случай на временно преустановяване на дейността им<sup>17</sup>.

Всички тези мерки ще смекчат за известно време най-големите смущения, породени от неорганизираното оттегляне на Обединеното кралство, както е представено в графиката в приложение 1 към настоящото съобщение.

---

транспорт във връзка с оттеглянето на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 39).

<sup>15</sup> Регламент (ЕС) 2019/498 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2403 по отношение на разрешенията за риболов за риболовни кораби на Съюза във водите на Обединеното кралство и на риболовните операции на риболовни кораби на Обединеното кралство във водите на Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 25).

<sup>16</sup> Регламент (ЕС) 2019/124 на Съвета от 30 януари 2019 г. за определяне за 2019 година на възможностите за риболов на определени рибни запаси и групи от рибни запаси (ОВ L 29, 31.1.2019 г., стр. 1) и Регламент (ЕС) 2018/2025 на Съвета от 17 декември 2018 г. за определяне на възможностите за риболов за 2019 и 2020 г. по отношение на някои дълбоководни рибни запаси за риболовните кораби на Съюза (ОВ L 325, 20.12.2018 г., стр. 7).

<sup>17</sup> Регламент (ЕС) 2019/497 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 508/2014 по отношение на някои правила, свързани с Европейския фонд за морско дело и рибарство във връзка с оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 22).

### 3. БЮДЖЕТЪТ ЗА 2019 Г. И ДОПЪЛНИТЕЛНА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА

Комисията прие предложение за регламент за извънредни мерки, в който се предвижда, че изплащането на средства от общия бюджет на ЕС в полза на получатели в Обединеното кралство може да продължи през 2019 г., при условие че Обединеното кралство продължи да плаща бюджетните си вноски за 2019 г. и позволи да бъдат извършени необходимите одити и проверки<sup>18</sup>. Ако Обединеното кралство не се съгласи да участва във финансирането на бюджета за 2019 г., предвидено в предложението за регламент за извънредни мерки, Комисията ще представи своевременно проект на коригиращ бюджет, за да бъде запълнен получения в резултат на това недостиг на финансиране. В този контекст Комисията призовава Парламента и Съвета да приемат предложението официално.

Дори ако тези бюджетни вноски не се правят, Съюзът реши, че някои дейности следва да продължат във всички случаи. Програмата PEACE IV и програмата за сътрудничество Обединено кралство–Ирландия ще продължат да се изпълняват, тъй като оказват съществена подкрепа за мира в Северна Ирландия и Ирландия<sup>19</sup>. Всички текущи дейности за мобилност с учебна цел по „Еразъм+“, в които участва Обединеното кралство и които са започнали до датата на оттегляне, също могат да бъдат приключени, за да се избегнат смущения за студентите, както и за изпращащите и приемащите ги учебни заведения<sup>20</sup>.

Освен това според стопанските организации и заинтересованите страни може да е необходима финансова подкрепа от Съюза, за да се смекчат икономическите последици от неорганизирано оттегляне на Обединеното кралство от Съюза. Последиците от оттегляне без споразумение ще се усетят в целия Европейски съюз, но е ясно, че някои региони и икономически сектори ще бъдат засегнати в по-голяма степен.

Първо, за държавите членки, които граничат с Обединеното кралство, ще възникнат значителни разходи. Въпреки че всички държави членки ще трябва да извършват проверки и контрол, свързани с митническите правила, санитарните и фитосанитарните разпоредби и други стандарти за сигурност и безопасност, за някои тях обемите ще са особено големи. По тази причина те трябваше да изградят нови гранични контролни пунктове или да модернизират съществуващите. Второ, икономическата цена ще бъде особено висока за секторите, които са най-силно изложени на Обединеното кралство. Това важи например за износителите на селскостопански хранителни продукти, предназначени за пазара на Обединеното кралство, за риболовните дейности, които зависят от достъпа до водите на Обединеното кралство, и за туристическите дейности в популярни сред туристите

---

<sup>18</sup> Предложение за регламент на Съвета относно мерките за изпълнение и финансиране на общия бюджет на Съюза през 2019 г. във връзка с оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (COM(2019) 64 final). Предложението бе одобрено от Съвета.

<sup>19</sup> Регламент (ЕС) 2019/491 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. с оглед на продължаването, в контекста на оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза, на програмите за териториално сътрудничество PEACE IV (между Ирландия и Обединеното кралство) и „Обединено кралство — Ирландия“ (Ирландия — Северна Ирландия — Шотландия) (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 1).

<sup>20</sup> Регламент (ЕС) 2019/499 на Европейския парламент и на Съвета от 25 март 2019 г. за установяване на разпоредби за продължаването на текущите дейности за образователна мобилност по програмата „Еразъм +“, създадена с Регламент (ЕС) № 1288/2013, в контекста на оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза (ОВ L 85I, 27.3.2019 г., стр. 32).

от Обединеното кралство региони. Трето, в хода на подготвителните действия на Комисията стана ясно, че малките и средните предприятия (МСП), търгуващи с Обединеното кралство, нямат същите възможности да се подготвят като големите дружества. Понякога МСП не разполагат с административния и правен капацитет, необходим за изпълнението на цялостен план за действие при извънредни ситуации.

Въпреки че финансова подкрепа несъмнено е нужна, трябва да се вземат предвид ограниченията, произтичащи от оттегляне без споразумение. Комисията винаги е твърдяла, че Обединеното кралство остава обвързано от финансовите си задължения към Европейския съюз във всички сценарии, както и че Европейският съюз аналогично ще изпълни финансовите си задължения към Обединеното кралство, включително при оттегляне на Обединеното кралство без споразумение.

В този контекст Комисията проучи по какъв начин могат да бъдат мобилизирани съществуващите програми и инструменти на бюджета на Съюза, след внасяне на необходимите корекции, в случай на оттегляне без споразумение. Целта е да се смекчат последиците от такова оттегляне в областите, в които те ще се усетят най-силно, в рамките на наличните средства. Тези мерки ще бъдат предложени, като надлежно бъдат взети предвид корекциите на разходите и приходите в бюджета на ЕС, които могат да възникнат вследствие на неорганизирано оттегляне, и като бъдат използвани в пълна степен съществуващите бюджетни инструменти и наличните ресурси. Чрез препрограмиране на някои структурни фондове, чрез задействане на мерки срещу смущения на селскостопанските пазари въз основа на Регламента за обща организация на пазарите<sup>21</sup>, включително използване на всички възможни финансови ресурси, и чрез използване на специфични инструменти, като например Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME), Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ), фонд „Солидарност“ и Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), в случай на оттегляне без споразумение от бюджета на ЕС може да бъде осигурено допълнително специално финансиране.

За оказване на по-непосредствена подкрепа на засегнатите заинтересовани страни, например малки и средни предприятия със значителна експозиция към Обединеното кралство, правилата на ЕС за държавната помощ предлагат гъвкави решения за национални мерки за подкрепа.

#### **4. НАСОКИ ЗА КООРДИНИРАН ПОДХОД СЛЕД НЕОРГАНИЗИРАНО ОТТЕГЛЯНЕ**

Единството и солидарността, показани от държавите — членки на ЕС-27, по време на преговорите с Обединеното кралство и подготвителните действия за оттеглянето, имаха обща цел въпреки различните равнища на икономическа експозиция към Обединеното кралство в рамките на Съюза. От жизненоважно значение е мерките, предприети след неорганизирано оттегляне, да останат координирани и последователни. Това единство увеличава ефективността на всяко коригиращо действие, гарантира общите ни правила и равни условия на конкуренция, увеличава предвидимостта за най-силно засегнатите и запазва целите на Съюза при преговорите за бъдещите отношения с Обединеното кралство. По

---

<sup>21</sup> Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

тези причини трябва да бъдат избягвани двустранни споразумения между държавите членки и Обединеното кралство.

За да окаже допълнителна подкрепа на държавите членки, които прилагат извънредни мерки, днес Комисията предоставя допълнителни насоки в пет ключови области. Те ще спомогнат да се гарантира, че извънредните мерки се прилагат безпроблемно, и ще допринесат също за постигането и поддържането на координиран подход:

- права на пребиваване и социалноосигурителни права на гражданите;
- полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси;
- лекарствени продукти и медицински изделия;
- риболовни дейности; и
- защита на данните.

При необходимост Комисията ще предостави допълнителни насоки. Комисията остава на разположение на държавите — членки на ЕС-27, за да обсъжда въпроси, свързани с последиците от оттегляне без споразумение, като по този начин продължава прозрачното и интензивно сътрудничество, с което се характеризира периодът на водене на преговори. В периода след оттеглянето държавите членки се насърчават да докладват на Комисията и едни на други за възникващите проблеми, предвидени и непредвидени, както и за най-добрите практики, установени за тяхното преодоляване, което ще е от полза за всички държави членки. За периода непосредствено след оттеглянето Комисията създаде център за контакт за администрациите на държавите членки, като по този начин им осигурява достъп до експертния опит на Комисията. Гражданите, предприятията и други заинтересовани страни от ЕС могат да се свързват с Europe Direct по всякакви въпроси (на безплатен телефон 00 800 6 7 8 9 10 11 от всяка точка в ЕС).

## 5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След проведения на 23 юни 2016 г. референдум в Обединеното кралство Съюзът винаги е заявявал, че съжалява за решението на Обединеното кралство да напусне Съюза, но и че уважава това решение. Комисията продължава да поддържа становището, че организираното оттегляне в съответствие със Споразумението за оттегляне е най-добрият възможен вариант. Неорганизирано оттегляне обаче може да бъде избегнато само ако Обединеното кралство ратифицира Споразумението за оттегляне.

Поради това ЕС предприе необходимите мерки, за да се подготви за оттегляне без споразумение, като същевременно остава решен да избегне подобно развитие на ситуацията. Държавите членки ще трябва да останат единни и солидарни помежду си, за да отговорят на предизвикателствата, които ще възникнат, и за да продължат да отстояват основните ценности на Съюза.